

**План за управување со животната средина и
социјалните аспекти за под-проектот**

„СПОРТСКО АДРЕНАЛИНСКИ ПАРК - КАРПОШ“

Општина Карпош

Скопје, 2019

1. Вовед

Проектот за локална и регионална конкурентност (ПЛРК) е четиригодишна инвестициска операција, поддржана од Европска Унија и ги користи средствата од ИПА 2 и наменета за конкуренција и иновација во Македонија. ПЛРК е менаџиран како Хибрид Труст Фонд и составен од четири компоненти, и спроведуван од Светска Банка и Влада на Македонија. Проектот ќе обезбеди финансиски инвестиции и градење на капацитет со цел поддршка на секторски раст, инвестирање во дестинации и развој на специфична дестинација. На регионално и локално ниво, Проектот поддржува избрани туристички дестинации во земјата преку една комбинација на техничка поддршка со цел подобрување на менаџирањето на дестинацијата, инвестирање во инфраструктурата и инвестиции во иновации. Инвестициите ќе се реализираат преку шема на грант за засегнати страни на регионален туризам како што се општините, институциите, НВО и приватен сектор.

Овој План за управување со животна средина и социјални аспекти (ПУЖССА) е изготвен за предвидените активности во рамките на проектот „Спортско Адреналински Парк - Карпош“, во согласност со проектната рамка за управување со животната средина и социјални аспекти со кои под-проектот мора да биде компатибилен. ПУЖССА претставува опис на проектот, технички детали, подрачјето и локацијата, врз основа на кои ги оценува ризиците за животна и социјална средина. Имплементацијата на мерките за ублажување и мониторинг кои ги идентификуваат утврдените ризици и прашања во ПУЖССА е задолжително.

2. Опис на проектот

2.1. Подобрување и проширување на туристичката и спортската понуда во Општина Карпош

Главна цел на проектот е подобрување и проширување на туристичката и спортската понуда, со цел привлекување на домашни и странски посетители и групи, нудејќи им уникатно катче за спорт, рекреација и социјални дружења. Сето тоа под многу подобри услови на чист воздух и природни убавини кои и онака ги нуди реката и нејзиното крајбрежје.

Конкретни цели на проектот:

- Зголемување на туристичката и културната понуда преку реконструкција на постојните и воведување на нови и уникатни содржини.
- Задржување на постојните и привлекување на нови домашни и странски туристи.
- Организирање на спортски домашни и меѓународни настани со натпреварувачки карактер за збогатување на спортската понуда и афирмирање на спортскиот центар.
- Поттикнување и јакнење на спортскиот дух на граѓаните и туристите
- Обезбедување на катче за релаксација.
- Доживување на единствена адреналинска забава.
- Зголемување на безбедноста на рекреативците и туристите.
- Поставување на дрвени куќички/штандови за продажба на безалкохолни пијалоци со сувенири, се со цел да се обезбедат нови работни места и да се овозможи на посетителите да уживаат во достапноста на целокупната понуда.
- Подобрување на здравјето на луѓето преку искористување на отворениот простор.
- Преливање на значаен дел од буџетот на туристите во општината и сите останати мали и средни претпријатија во Карпош.
- Промоција на адреналинскиот парк преку печатење флаери и брошури во сите хотели, угостителски објекти и трговски центри.
- Раст на локалниот економски развој преку индиректно влијание врз угостителството, хотелиерството и малите бизниси.
- Обезбедување на нови работни места кои ќе се грижат за одржување и целосно функционирање на спортскиот центар.

Постоечка состојба: На потегот од ул. „Илинденска“ до скејт паркот на кеј на река Вардар, па во ширина се до тениските игралишта, почнувајќи од 2003 година па наваму е извршена изградба на патека за ролери и патека за пешаци, урбана опрема, поставени нови канделабри, изграден скејт парк, изградена карпа за качување, изградени се

тениски игралишта, а во непосредна близина и Аква парк (веднаш до хотелот „Александар Палас“ и спортската сала „Борис Трајковски“). Низ текот на годините, со користењето на овие спортски терени се појави потреба од нивна реконструкција поради значителни оштетувања. Општина Карпош има намера да направи реконструкција на постоечките и да воведи нови содржини, но овој пат многу поатрактивни, уникатни за наши простори и пошироко сè со цел за привлекување на нови посетители и туристи. Со преземање на сите овие активности, Општина Карпош ќе стане широко препознатлива спортска и туристичка дестинација.

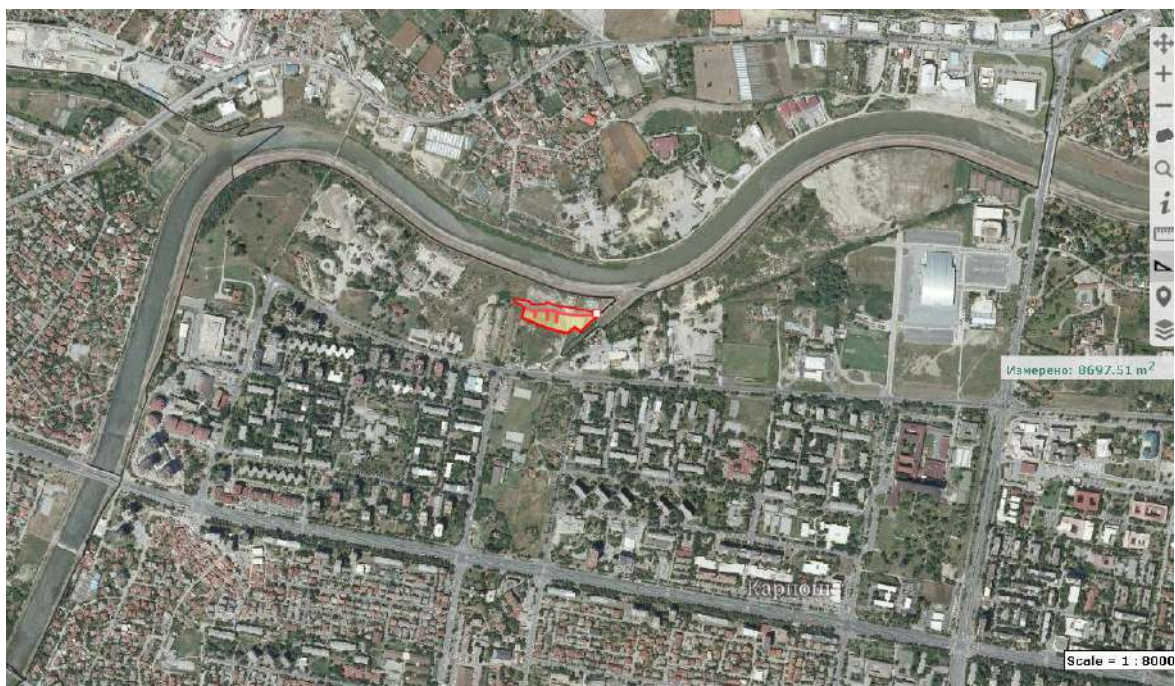
2.2. Локација на активностите

Општина Карпош се наоѓа во Северо-западниот дел на Република Македонија. Таа е дел на Градот Скопје, (една од десетте Скопски општини) и го опфаќа централниот дел на Градот Скопје. На нејзината источна страна, општината се граничи со Општина Центар, на западната страна со Општина Горче Петров, на северната страна со Општина Бутел и на југ се протега планината Водно, до границата со Општина Сопиште. Општина Карпош има површина од 35km². Согласно Статутот, површината на општината е регулирана со Закон. Нејзината граница почнува од улицата „Рузвелтова“ и се протега до крајот на булеварот „Партизански Одреди“, до локацијата наречена „Порта Влае“. Општина Карпош е поделена на 14 единици т.н. месни заедници, од кои 12 се урбани и 2 се рурални, Бардовци и Горно Нерези.

Проектот го опфаќа потегот од ул. Илинденска до скејт паркот на кеј на река Вардар, па во ширина се до тениските игралишта. Проектот се планира да се изведе над (надвор од) коритото на кејот на река Вардар. Конкретно позади постоечката карпа за качување и скејт паркот, во парцели кои се наоѓаат во зона ДЗ предвидена за Спорт и рекреација. Имено, согласно Правилникот за стандарди и норми за урбано планирање (Службен Весник на РМ, 142 од 21 август 2015 година) ДЗ зоната е предвидена за спортски терени и спортски објекти, спорт и рекреација, базени и плажи. Затоа, изградбата на опремата за спорт и рекреативни активности на Адrenalинскиот Парк е предвидена во оваа зона. Во однос на зеленилото, проектот предвидува хортикултурно уредување и садење над сто дрва на територијата на имплементација на проектот. Изградбата на нови и реконструкцијата на постоечките содржини е предвидено да се изврши во Катастарска општина (КО) Карпош на следните катастарски парцели (КП): 684, 685, 686, 687/1, 688/1, 689, 690 и 691. Предвидената локација за реализација на проектот е во сопственост на Република Македонија.

Локацијата на под-проектот не е дел од заштитена област или заштитена културна, архитектонска или археолошка зона. Паркот и реката Вардар се оддалечени 35м, со велосипедска патека и пешачка патека помеѓу нив. Активностите во градежната и/или оперативната фаза нема да имаат негативни влијанија врз реката или елементите за безбедност од поплави (банкини, насипи, итн.).

Еден дел од локацијата е веќе изграден (5000м² од вкупно планираните 10500м²), а останатиот дел е покриен со трева, грмушки и индивидуални дрва.

Слика 1. Макро локација предвидена за реализација на проектот „Спортско Адреналински Парк – Карпош“

Извор: <https://ossp.katastar.gov.mk/OSSP/>; пристапено на 29.07.2018

2.3. Планирани активности

При спроведување на проектот предвидени се следните дејности и активности:

Реконструкција на детско игралиште - Детското игралиште е предвидено да биде со површина од 450м². Според основниот проект предвидено е да се отстранат старите реквизити и на новата локација да се постават нови (отприлика 30м западно). Подлогата ќе биде од крупен песок околу реквизитите и мека подлога на самите реквизити како би се заштитиле децата од удари при пад. Од страните и меѓу реквизитите ќе се засади трева и дрвца, а ќе се постават и корпи за отпадоци како и клупи за одмор. Поради безбедноста на децата целото игралиште ќе биде оградено со ограда во висина од 2 метри.

Скејт парк - Скејт паркот со негова реконструкција и проширување (на локација на постоечкото детско игралиште) е предвидено да биде со површина од 1000м². Опфаќа реновирање на два големи "базена" (централни полиња) и дополнително воведување на нови содржини со монтажни рампи кои ќе се користат согласно потребите и натпреварите на овој спорт.

Игралиште за одбојка на песок - Поставување на ново игралиште за одбојка на песок со димензии 8 м/16м. Ќе бидат поставени клупи за играчи и мрежа по стандардите за игра. Веднаш до игралиштето ќе бидат поставени трибини (клучи) во три реда во должина на самото игралиште. Целото игралиште ќе биде оградено со цел безбедност на лицата кои ги користат останатите содржини на паркот.

Игралиште за фудбал на песок - Според Основниот проект предвидено е поставување на ново игралиште за фудбал на песок со димензии 39м /35,5м, како и заштитна ограда

со клупи за играчи и две рамки за гол со заштитни мрежи. Веднаш до игралиштето на едната страна ќе бидат поставени трибини во четири реда во должина на игралиштето. Клучите ќе бидат од дрвени даски во четири реда, без дополнителни седишта и употреба на други материјали.

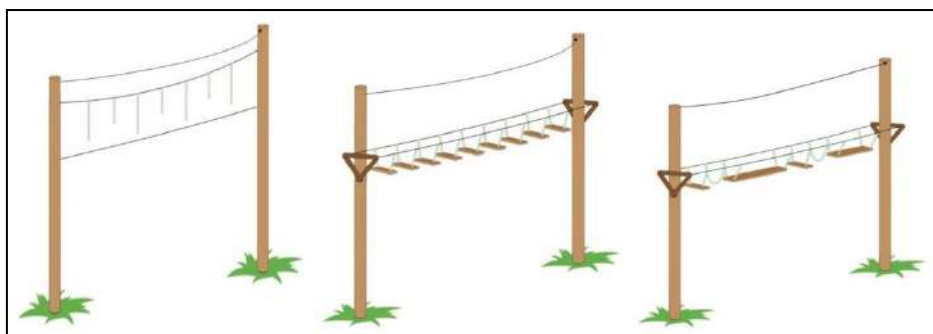
Адреналински парк за деца и возрасни - Изградбата на адреналински парк за деца и возрасни со површина од 1500м². Адреналинскиот парк ќе биде осмислен во две линии. Секоја од нив со различни препреки (одење по сајли, јаже, буриња, летви, тунел и сл.) ќе оди во еден правец. Адреналинскиот парк е предвиден да биде на две нивоа. Првиот дел (долниот) адаптиран за деца, а горниот дел за возрасни. Цело време посетителите поради безбедноста ќе бидат заштитени со сигурносни појаси и со претходна едукација од страна на вработените во паркот. Елементи кои ќе бидат содржани при изведбата на адреналинскиот парк се прикажани на Слика 4 и Слика 5.

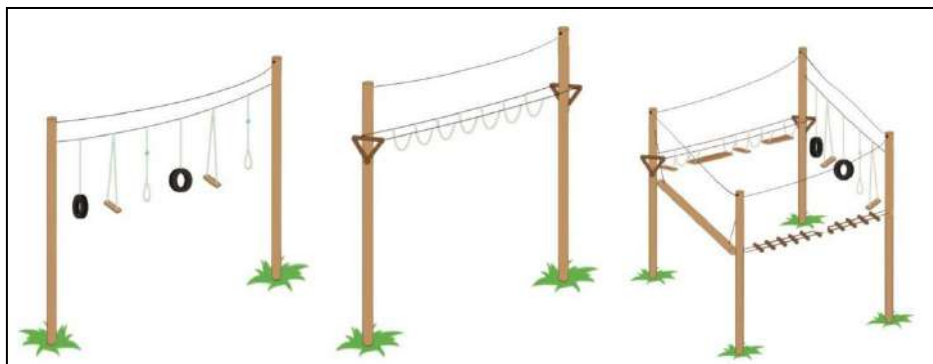
Слика 2. Проекција на адреналинскиот парк

Слика 3. Проекција на адреналинскиот парк

Слика 4. Дел од елементите на адреналинскиот парк

Слика 5. Дел од елементите на адреналинскиот парк

Хортикултурно уредување на целиот простор и поставување на урбана опрема – Просторот ќе биде уреден на тој начин што нема да се наметнува на природата, но спротивно, ќе биде дел од неа со спиритуално флексибилни релаксациски реквизити поставени (расфрлани) на теренот. Може да се седи на нив или да се лежи во групи или индивидуално. Целата област ќе биде зелена и ќе бидат посадени околу илјада дрва низ паркот. Исто така, планирано е да се нарачаат балони во кои ќе се влегува и ќе се игра фудбал на трева.

Слика 6. Постоечкиот скејт парк

Слика 7. Моментална состојба на локацијата

Слика 8. Моментална состојба на локацијата позади карпата за качување

Активности за реконструкција и реновирање/адаптација на постоечката карпа за качување нема да се спроведуваат како дел од овој проект. Корисникот (Општина Карпош) и Изведувачот ќе ги превземат сите мерки на претпазливост за да обезбедат безбедно користење на карпата за качување во фаза на имплементација на предвидените под-проектни активности.

3. Опсегот и целта на ПУЖС

3.1. Институционална рамка

ПУЖС е изготвен за предвидените активности во рамките на под проектот на Општина Карпош „Спортско Адреналински Парк - Карпош“ во Општина Карпош. ПУЖС содржи опис на проектот, технички детали, опсег и локација, врз основа на кои се оценети и ризиците за животна и социјална средина. ПУЖС ги идентификува одржливите и ефективни мерки кои можат да ги редуцираат потенцијалните негативни влијанија до прифатливо ниво врз животна и социјална средина. Имплементација на мерките за ублажување врз идентификуваните ризици и прашање е задолжително. ПУЖС се состои од збирка на институционални мерки за ублажување и мониторирање во текот на реализација на активностите со цел да се елиминираат негативните влијанија врз животна и социјална средина, или нивно намалување до прифатливо ниво. Планот, исто така вклучува и потребни активности за имплементирање на овие мерки.

ПУЖС дава опис со технички детали за секоја мерка за ублажување, вклучувајќи го и видот на влијанието заедно со скици, опис на опрема и процедури за дејствување, како и потенцијални соодветни влијанија, оценувања врз животната средина на овие мерки.

Главни тела на Општина Карпош се Градоначалникот и Советот на општината. Општина Карпош е поделена на 12 сектори вклучувајќи го Секторот за природа и енергетска ефикасност, Секторот за развој, Секторот за урбанизам, Секторот за јавни дејности, Секторот инспекторат, итн.

Секторот за природа и енергетска ефикасност е одговорен за следење на животната средина, подготовка на програма за заштита на животната средина, спроведува анализа и го пресметува ризикот за загадување на животната средина, вклучува експерти за надзор. Секторот за природа и енергетска ефикасност има 8 постојано вработени. Исто така, Секторот има привремено вработени и повеќе од 70 сезонски работници за хигиена на јавни места, косење на зелени површини и собирање на искосената трева и листови.

Знаењето и искуството кои се потребни за успешно имплементирање на проектот се поврзани со управување на проектот, техничко знаење и извршување на јавни набавки. Во нејзиното работно постоење, Општина Карпош има имплементирано различни инфраструктурни проекти и проекти поврзани со заштита и подобрување на животната средина и енергетска ефикасност. Некои од нив се направени во соработка со јавни и научни институции, како и невладини организации.

Секторот за природа и енергетска ефикасност спроведува хортикултурно уредување и озеленување на плоштади и паркови во општината, поставува урбана опрема како канти за отпадоци, паркинзи за велосипеди, клупи, фонтани, итн. Во последните неколку години општината има изградено повеќе од 16 целосно нови детски игралишта со дрвена опрема, безбедна да децата и според модерните Европски стандарди, како и повеќе од 5 плоштади. Во поглед на енергетската ефикасност, општината инвестира во мерки за енергетска ефикасност во општинските основни училишта, градинките и јавните објекти (вклучително и замена на стари прозори и врати, изолација и реконструкција на покрив,

изолација на објекти, замена на јавното осветлување со ефикасни светилки, замена на постоечки грејни системи со системи за греење на енергија од обновливи извори, поставување на соларни колектори за топла вода, итн.). Исто така, се спроведуваат и два тековни проекти: „CoolHeating“ – системи за греење и ладење на обновливи извори и „Biovil“ – системи за греење на биомаса, финансирани од програмата Хоризон 2020.

Општина Карпош спроведува континуирана проверка и контрола на потенцијалните загадувачи на нејзината територија и за ова општината има вработено инспектор за животна средина.

Земајќи го фактот дека општината има имплементирано многу проекти за подобрување на општинските услуги поддржани од различни домашни и странски донатори, може со сигурност да се тврди дека општината располага со неопходното искуство за успешно имплементирање на големи градежни проекти.

3.2. Процедура за оценка на влијание врз животна средина за развој на проектот

Процедурата за оценка на влијанието врз животна средина е пропишано во Законот за животна средина, Сл. Весник бр. 53/05, 81/05 24/07, 159/08 и 83/09; 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 163/13, 42/14, 129/15 и 39/16 (Поглавје XI/Член 76-94) и каде директивите на ЕУ врз оценките за влијанието врз животна средина се ставени (Директива 85/337 ЕЕС, 97/11/ЕС, 2003/35/ЕС и 2009/31/ЕС).

Процедурата почнува кога инвеститорот (Предлагач на Проектот) кој има намера да реализира проект, доставува Писмо за намера во пишана и електронска верзија до Министерство за Животна средина и просторно планирање (МЖСПП – Сектор за животна средина), одговорна за комплетна процедура. Сектор за животна средина е должна да дава мислење во врска со предметот дали е потребно или не изготвување на Елаборат за животна средина, Оценка за животна средина.

Процедурата за проверка е етапа во која МЖСПП одлучува дали е потребен Елаборат за животна средина или Оцена за животна средина за одреден проект. За развој на проекти кои не се во списокот на проекти за кои е потребен Оцена на животна средина (мали проекти), за овие проекти е потребно изготвување на “Извештај за влијание на животна средина – Елаборат“ (применливо за проекти од Б категорија под процедура за Оценка на Животна средина ОП 4.0.1 од Светска Банка).

3.3. Национална процедура за оценка на животна средина за мали проекти

Во текот на етапата за проверка на Процедурата за оценка на влијанието на животна средина, во случај на одлука дека нема потреба за Процедурата за оценка на влијанието на животна средина, инвеститорот треба да изготвува Извештај за оценка на влијанието за животна средина – Елаборат. Оваа процедура е задолжителна за мали проекти (пр. Реконструкција на локални улици, изградба на системи водоснабдување, канализација, и др.) кои предизвикуваат кратко трајни и минорни негативни влијание врз животната средина.

Постојат два Правилник за изготвување на Извештај за оценка на влијание за животна средина – Елаборат за мали проекти:

- Правилник за список на проекти за кои треба да се изготви Извештај за оценка на влијание на животна средина од страна на инвеститорот и Извештајот треба да се усвои од Министерството за животна средина и просторно планирање (Сл. Весник бр. 36/12);
- Правилник за список на проекти за кои треба да се изготви Извештај за оценка на влијание на животна средина од страна на инвеститорот и Извештајот треба да се усвои од градоначалникот на општина или од градоначалникот на Град Скопје (Сл. Весник бр. 32/12).

Содржината на Извештајот за оценка на влијание на животна средина – Елаборат треба да биде во согласност со Правилникот за формата и содржината на Извештајот и со процедурите за усвојување на Извештајот за оценка на влијанието за животна средина (Сл. Весник на РМ, бр. 12/132).

Извештајот за ОВЖС – Елаборатот ги содржи главните карактеристики на активностите, главните негативни и позитивни влијанија врз животната средина. Едноставната Програма за заштита на животната средина се состои од мерки за спречување, ублажување и компензирање на негативните влијанија врз сите елементи на животната средина кои треба да се развиваат во согласност со националната легислатива и меѓународните практики за животна средина. Во текот на изготвување и усвојување на Извештајот за ОВЖС – Елаборат нема потреба за јавна дебата.

Општина Карпош има подготвено Елаборат за заштита на животната средина и има добиено Одлука за одобрување на Елаборатот за заштита на животната средина за изградба на Спортско адреналински парк Карпош во Општина Карпош со архивски број UP1-11/4-1120/2018 од 03 август 2018 година издаден од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање. Одлуката за одобрување на Елаборатот за заштита на животната средина е дадена како Прилог.

3.4. Список на регулатива и документи за предложените мерки за менаџирање на животна средина

1. Закон за животна средина (“Службен Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15 и 39/16);
2. Закон за управување со отпад (“Службен Весник на РМ“ бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 134/08, 82/09, 124/10, 09/11, 47/11, 51/11, 163/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 39/16 и 63/16);
3. Закон за заштита од бучава во животната средина (“Службен Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11 и 163/13);
4. Закон за квалитет на амбиентален воздух (“Службен Весник на РМ“ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 100/12, 4/13 и 10/15);
5. Закон за заштита на природата („Службен Весник на РМ“ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16 и 63/16);

6. Закон за управување со пакување и отпад од пакување (“Службен Весник на РМ“ бр. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 9/13 и 39/16);
7. Закон за безбедност и здравје на РМ (Сл. Весник на РМ“, бр. .92/07, 136/11, 23/13 ,25/13 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15 и 192/15)
8. Закон за води (“Службен Весник на РМ“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/12, 23/13, 163/13, 180/14 и 146/15);
9. Закон за градење (“Службен Весник на РМ“ бр. 130/09, 124/10, 18/11, 36/11, 54/11, 59/11, 13/12, 144/12, 79/13, 137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 44/15, 129/15 и 39/16)
10. Закон за заштита и безбедност на работно место (“Службен Весник на РМ“ бр. 92/07, 136/11, 23/13 и 25/13)

3.5. Политики на Светска Банка – Категорија на животна средина

ОП. 4.01 Оценка на животна средина

Сите активности на проектот треба да се спроведуваат во согласност со ОП 4.01 Оценка на животна средина и Рамка за управување со животната средина и социјалните аспекти (РУЖССА), како водич за животна средина за под проектите поддржани од грант шема Компонента 3, политиките на Светска Банка како и процедурите и националната регулатива.

Предложениот под-проект е класифициран како категорија Б+ поради фактот дека земајќи во предвид неговата природа, големина и локација, како и карактеристиките, неговите потенцијални негативни влијанија врз животната средина се помалку негативни од тие од категорија А. Овие влијание се специфични за локацијата; неколку од нив се неповратни; и во повеќе случаи мерките за ублажување може да се дизајнираат по спремни отколку тие од под-проектите од А категорија. Опсегот на ОЖС за под-проект од Б категорија може да се разликува од еден под-проект до друг под-проект. Во овој случај, ОЖС ги испитува негативните и позитивните влијанија на под-проектот и препорачува потребни мерки за спречување, минимизирање и ублажување на негативните влијанија.

Категорија задолжува ОЖС за оценка на секое потенцијално негативно влијание поврзано се предложениот под-проект, идентификување на потенцијални можности за подобрување на животна средина и мерки потребни за спречување, минимизирање и ублажување на негативните влијанија. Опсегот и форматот на ОЖС ќе варира во зависност од под-проектот, но типично ќе биде помал од Оцена на влијание на животна средина, обично во форма на РУЖССА.

За под-проектите од категорија Б+, корисникот е одговорен за изготвување на комплетна ОВЖС или во конкретниот случај, Елаборат за заштита на животната средина (редуциран опсег на ОВЖС, кој бара краток опис на влијанијата и одредувајќи ги добро дефинираните мерки за ублажување и усвојувајќи ги прифатените практики за делување

и мониторирање) во зависност од мислењето добиено од одговорната институција (Министерството за животна средина и просторно планирање - МЖСПП) со РУЖССА.

Трошоците за мерките за ублажување ќе бидат вклучени во ОВЖС или РУЖССА и инкорпорирани во предмер пресметката.

3.6. Цел на Планот за управување со животна средина и Јавно објавување и консултации со јавност

Целта на Планот за управување со животната средина за проектот „Спортско Адреналински Парк - Карпош“ во Општина Карпош, е навремено да ги идентификува влијанијата врз животната средина кои ќе произлезат од реализација на предвидените проектни активности за чие ублажување односно минимизирање се предложени мерки за заштита на животната средина и временски период на реализација на мерките, со одговорни лица за спроведување на Планот и предвидени трошоци.

Подготвениот План за управување со животната средина вклучително за предложениот под-проект ќе биде дел од Договорот со Изведувачот кој е должен да ги спроведува предвидените мерки согласно Планот за ублажување. Надзорниот инженер има обврска да го набљудува и оценува спроведувањето на предложените мерки согласно Планот за следење и да ги известува инвеститорите и Проектната канцеларија (Општина Карпош и Проектот за локална и регионална конкурентност/ПЛРК).

Јавноста ќе биде вклучена во постапката за оценка на влијанието на проектот преку организирање на јавна расправа во просториите на Општина Карпош. Планот за управување со животната средина за под-проектот ќе биде достапен во печатена форма во просториите на Општина Карпош и ПЛРК/КЗПВРМЕП и ќе биде објавен на веб-страниците на ПЛРК, Агенција за промовирање и поддршка на туризмот и веб-страницата на Општина Карпош каде ќе биде достапна за јавноста во период од 14 дена. За консултирање со јавноста, печатена форма ќе биде достапна во просториите на Општина Карпош. Заедно со ПУЖС ќе биде и јавен повик за учество во јавна дебата на состанокот (со време и место). Состанокот за јавна дебата ќе биде организирано при крај на периодот на консултации. Активно, Апликантот ќе информира и ќе ги повикува засегнатите страни вклучувајќи ги локалните НВО, засегнатите заедници и со соодветни средства. Ќе биде назначено контакт лице кое ќе ги собира коментарите во однос на Планот за управување со животната средина и социјални аспекти доставени во текот на периодот за јавен увид во Плановите, како и за време на одржувањето на јавната расправа и истите ќе ги вклучи во Извештај од одржаната јавна расправа кој ќе биде дел од Планот. На тој начин ќе се овозможи достапност на коментарите до апликантите и земање на релевантните коментари во предвид и вградување на одговорите по коментари и забелешки во финалниот План за управување со животната средина и социјални аспекти.

4. Влијанија врз животната средина

Во рамките на проектот „Спортско Адреналински Парк - Карпош“ во Општина Карпош потенцијалните ризици и негативни влијанија се одредени:

4.1. Ризици и влијанија врз животната средина и безбедноста на работно место

Можни споредни ефекти/влијанија во околната животна средина и негативни здравствени ефекти може да се појават како резултат на:

Неадекватно управување со отпадот - ненавремено собирање, несоодветно селектирање и сепарирање и транспорт на отпадот како и создавање и управување на различни видови на отпад (градежен отпад како бетон и вишок на ископана почва, биоразградлив отпад вклучувајќи трева и грмушки, елементи кои се рециклираат: дрво, метал, стакло и пластика, опасен отпад – боја и остатоци од лак, пакувања од масло и/или гориво, и др.). Овие ефекти се локални (со можност регионални во зависност од управувањето и локацијата за завршно транспортирање/доработка), ограничени со локацијата, без можност за долготраен ефект и со повторување на истите.

Некои пречки се очекуваат од **зголемувањето на нивото на бучавата** поради локација на резиденцијалните објекти и рекреативни патеки за велосипеди и пешаци (во подрачје за спорт и рекреација) и поради природата на активностите за реконструкција како на пример:

- кршење на бетонска површина на делот од постоечкиот скејт парк;
- дислокација на постојно детско игралиште;
- машинско и рачно расчистување на локацијата;
- вибрации и бучава од градежните машини;
- транспорт на отпад од локацијата.

Во текот на реконструкција и изградба на објектите можно е генерирање на одредена **количина на прашина**. Овие ефекти се локални и ограничени со локацијата за реконструкција и изградба на објектите и ограничени со периодот на градба без можност за долготраен ефект и повторување.

Можно **загадување на вода, почва и подземна вода** може да се појави поради истек на масло и лубриканти од градежните машини и опрема. Овие влијанија се локални и ограничени во периодот предвиден за реализација на градежните активности. Со цел да се намали ризикот од загадување на водата, почвата и подземната вода, Градежната компанија треба да работи според мерките и планот за заштита на животната средина во секоја градежна активност. Овие мерки ќе бидат наведени во тендерските процедури за избор на градежна компанија. Општината ќе спроведува надзор над градежните активности.

Можни негативни ефекти врз **здравјето и безбедноста** на работниците, корисниците и населението поради:

- непочитување на националните процедури за безбедност и здравје;
- непочитување на локални процедури за безбедност;
- зголемено ниво на бучава;
- зголемено ниво на прашина;
- зголемено ниво на загадување на воздухот.

Овие ефекти се локални и ограничени со периодот предвиден за спроведување на активностите.

Поради непочитување на процедурите за работа и безбедност, постои можност за негативни ефекти врз здравјето и безбедноста на работниците. Овие ефекти се локални и ограничени со локацијата за реконструкција и изградба на објектите и ограничени со периодот на градба без можност за долготраен ефект и повторување.

Ризик по здравјето и безбедноста на корисниците на адреналинскиот парк може да се појави во текот на неговата работа доколку не соодветствува со националните мерки за безбедност и здравје. Ризикот ќе биде намален со вработување на лица со полно работно време одговорни за непречено функционирање на адреналинскиот парк и искусни инструктори за безбедност на корисниците и одржувањето по согласност со националната легислатива и најдобри практики.

При изградба на адреналинскиот парк, градежните активности ќе се одвиваат во согласност со националната легислатива и Европскиот стандард 15567/1 за Изградба и барања за безбедност на спорт, игралишта и друга рекреативна опрема и со Европскиот стандард 15567/2 за Оперативни барања за спорт, игралишта и друга рекреативна опрема (со преовладување на построгиот). Затоа, одржувањето на опремата е клучно за безбедност на корисниците и ќе се спроведе во согласност со Европскиот стандард 15567/2.

4.2. Социјални влијанија

Проектот ќе овозможи општ развој на заедницата во рекреативниот дел на кејот на општина Карпош. Подобрувањето на инфраструктурата и изградбата на Адреналинскиот парк ќе го зголеми бројот на домашни и странски туристи во регионот и ќе овозможи и одржување на различни спортски манифестации и размена на искуства меѓу луѓето кои работат и живеат во општината и туристите. За реализација на активностите на проектот нема потреба од експропријација ниту од пренамена на земјиште или преобразување на сегашна употреба на земја или на објекти.

Поради локација на резиденцијалните објекти и рекреативните велосипедски и пешачки патеки (урбано подрачје во центарот на Град Скопје) во текот на изведба на предвидените активности можно е појава на потенцијални негативни ефекти врз здравјето и безбедноста на корисниците (посетителите) и туристите како генерално население како на пример:

- можни повреди во текот на изведба на градежни работи;

- зголемен сообраќај и ризик во врска со возилата за доставување на градежни материјали и за транспорт на отпад.

Ќе се отворат нови вработувања заради безбедност на корисниците и непречено функционирање на адреналинскиот парк. На тој начин, вработени ќе бидат: 1 раководител на адреналинскиот парк одговорен за негово непречено функционирање, 6 инструктори претходно обучени за користење на елементите на адреналинскиот парк, 2 вработени за итно спасување, 5 работници за одржување хигиена, 3 работници за обезбедување на паркот, 1 човек одговорен за финансии и 2 одговорни за наплата на дневни карти.

5. Мерки за избегнување, ублажување и намалување на влијанија врз животната средина

Мерките за ублажување опишани во овој дел се општи мерки, задолжителните детални мерки за ублажување се дадени во поглавјето за План за ублажување и мониторирање.

Спроведувањето на следните мерки е задолжително со цел постигнување на адекватно управување со отпадот и времено собирање и транспортирање на отпадот.

- Околното подрачје треба да биде чисто, без распоредување на отпад. Отпадот треба да се собира и веднаш да се транспортира надвор од локацијата која е предмет на реконструкција и изградба;
- Распоредот за чистење на локацијата треба да се зголеми поради дополнителниот отпад од работните активности;
- Повеќето од отпадот ќе се класифицира според Поглавјето за отпад 17 “Изградба и рушење“ со кодот за отпад 17 01 – Отпад од бетон, тули, 17 09 04 – Мешан отпад од градежно место и раководење според Националниот Закон за инертен отпад (одвојување на самото место, собирање и привремено складирање, транспортирање до крајна дестинација – отпад Дрисла);
- Мала количина на остатоци од лепак, заедно со отпад од пакување боја, лепак и лубриканти, штрафови и друг градежен материјал може да се создаде во текот на проектот и со истиот треба да се раководи истиот според национална легислатива за постапување со опасен отпад (собирање на опасни материјали во засебни садови за таа намена, да се етикетира како опасен отпад и да се предаде на овластена компанија);
- Материјалот треба да биде покриен во текот на транспортирањето за да се избегне расфрлување на отпадот и емисии на прашина;
- Изведувачот според склучениот договор ќе го собира и предаде и/или транспортира отпадот.

Во врска со безбедноста и здравјето на работно место (вклучувајќи ја општата безбедност на заедницата и посетителите), предложените мерки за ублажување се следни:

- Адекватни ленти за предупредување и информативни табли околу објектите во текот на градежните работи;
- За работници – да се применат законските предвидени мерки за безбедност и здравје, како: а) употреба на лична заштитна опрема и облека; б) набавка и поседување на прибор за здравствена заштита – прва помош на локација на изведба;
- Да се ограничи движењето на велосипедите и пешаците меѓу градежното место и зафатените места на објектот.

За намалување на бучавата следните мерки за ублажување треба да се спроведат:

- Поради што е урбано подрачје (центар на Град Скопје) нивото на бучавата не треба да надмине 55 dB во текот на денот и 45 dB во текот на ноќта;
- Забрането е градежни активности во текот на вечерните часови, градежните активности во локација треба да се ограничат од 7.00h до 19.00h;
- Користење на соодветен материјал за намалување на опрема и алат кои го намалуваат нивото на бучавата.

Спроведувањето на Планот за управување со животната средина и социјални аспекти ќе обезбеди навремено преземање на предложените мерки што ќе овозможи реализацијата на проектните активности да нема значајни влијанија врз животната средина.

6. Следење на апликација на мерки за избегнување, ублажување и намалување на влијанија врз животната средина

Мониторингот на животна средина во текот на спроведување на проектот обезбедува информации за клучните аспекти на животната средина, посебно ефектите на проектот врз животната средина и ефикасноста на мерките за ублажување.

Овие информации му овозможуваат на примателот и Светска Банка евалуација на успехот на ублажувањето како дел на следењето и овозможува преземање на исправно делување. Поради ова, Планот за управување со животната средина ги идентификува целите за следење и го одредува видот на следењето, со поврзување со оценетите ефекти во Извештајот за животна средина и со мерките за ублажување опишани во Планот за животна средина.

Посебно, делот на следење на Планот за животна средина обезбедува:

- а. посебен опис и технички детали на мерките за следење, вклучувајќи ги параметрите за мерење, методите кои треба да употребат, зачестеноста на мерењето, границите за откривање (каде е соодветно), и дефиниција на границата која ќе сигнализира потреба за поправки; и
- б. процедури за следење и рапортирање за:
 - обезбедување на рано откривање на услови за кои треба посебни дополнителни мерки за ублажување и
 - обезбедување на информации за ефикасноста, прогресот и резултати на мерките за ублажување.

Спроведувањето на Планот за управување со животната средина и ќе обезбеди навремено преземање на предложените мерки што ќе овозможи реализацијата на проектните активности да нема значајни влијанија врз животната средина.

Барателот на средства (апликант) се обврзува да достави тримесечни извештаи за имплементација и следење на мерките за ублажување на влијанија врз животната средина во форма на табеларен приказ (табели на План за ублажување и План за следење на мерки) со дополнителна колона во која се дава статус на мерката и следењето на мерката (спроведено/неспроведено, кога, од страна на кој ентитет итн.).

План за ублажување

Фаза на изградба – план за ублажување					
Активност	Очекувани влијанија врз животната средина	Предложена мерка за ублажување	Одговорност за спроведување на мерката за ублажување	Период за спроведување на мерката за ублажување	Трошок поврзан со спроведување на мерката за ублажување
Сите работи	Можни негативни социјални и здравствени влијанија за локалното население и работниците како резултат со неусогласеноста на безбедносните мерки	- Планирање на времето на започнување со проектните активности (за време на работните денови кога бројот на посетители, жители во / близу локацијата на проектот е мал); - Јавноста е информирана за работите; - Сите потребни дозволи, мислења и одлуки се добиени пред отпочнување со работите; - Службите за инспекција на заштитата на животната средина и сите други важни служби се известени за работите пред истите да започнат; - Работата и работните активности треба да се спроведат безбедно и дисциплинирано; Паркот ќе се изгради во согласност со националните регулативи за	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина).	За време на изградбата	Вклучена во трошоците на изведба

		безбедност и меѓународните најдобри стандарди и стандарди за безбедност.			
	Менаџмент на транспорт и материјали	- Новите материјали кои ќе бидат употребени нема да содржат азбест или бои базирани на олово; - Крупен агрегат аплициран во бетонот и искористен треба да е во согласност со барањата за долготрајност и издржливост; - Агрегатот треба да биде нов (да не е употребуван претходно) и препорачливо да е локално произведен; Минералните ресурси (агрегат, песок, чакал, итн.) е произведен само од лиценцирани компании со валидна концесија за екстракција/експлоатација. Компаниите треба да докажат дека мерките за здравје и безбедност и управување со животната средина се спроведени	- Изведувач; - Надзорен инженер; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина).	За време на изградбата	Вклучена во трошоците на изведба
	Можни негативни социјални и здравствени влијанија врз населението,	- Информации преку локалните медиуми / локален весник за активности поврзани со градежните активности - почеток и крај на работата за секој ден и точната локацијата на	Изведувач, Надзор од вработените во општината (комунален	За време на изградбата	Вклучена во трошоците на изведба

	возачите и работниците поради: - Недостаток на поставена сигнализација за безбедносните мерки на почетокот на градежните работи; - Повреди при поминување во близина на градилиштата по должината на трасата; - Не воспоставени стандарди и процедурите на работа согласност со здравјето и безбедноста при работа.	активностите, времетраењето на работата; - Обезбедување на соодветно обележување на градилиштето со поставување на информативна табла на проектните локации со општи податоци за проектот, и името на изведувачот и надзорникот; - Монтирањето табли и знаци не смее да се меша со сообраќајната безбедност и видливоста; - Соодветно обележување на локацијата за складирање на градежен материјал на локацијата на градба; - Обезбедување на ленти и ознаки за предупредување; - Забрана на влезот на невработени лица во рамките на делот на кој се спроведуваат активностите; - Овозможување безбедност на пешаците. Посебен фокус за безбедност на децата и постарото население од причина што има шеталиште во близина (покривање и	инспектор / инспектор за животна средина)		
--	--	---	---	--	--

		забележување на дупките и каналите во градежно место на пр. за водоводни и електрични инсталации); - Преземени мерки за заштита на при работа на работниците (прва помош, заштитна облека и опрема за работниците, на пр. Шлемови, ракавици, маски, итн.); - Опремата за брза помош треба да биде достапна на локацијата и работниците треба да знаат да ја користат; - Со градежните машини треба да управуваат само искусни и соодветно обучени лица, со што ќе се намали ризикот од несреќи; - Сите работници мора да бидат запознаени со опасностите од пожар и мерките за заштита од пожар и тие мора да бидат обучени да ракуваат со противпожарни апарати, хидранти и други уреди што се користат за гасење пожар; - Уредите, опремата и противпожарните апарати треба			
--	--	---	--	--	--

		секогаш да бидат функционални, за во случај да затребаат да се употребат брзо и ефикасно; - Работниците мора да бидат соодветно обучени, сертифицирани и искусни за работата што ја работат (на пр., работата на височини).			
	Емисии во воздух Активностите за изградба ќе иницираат создавање на гасови и прашина од суспендирани честички: - NOx, SO ₂ , чад и емисии на прашина поврзани со градежните активности; - Емисии на издувни гасови од мобилни извори на загадување поради користење градежна механизација;	- Употреба на стандардизирани горива за механизацијата која не треба да биде постара од 15 години и исклучување на моторите на механизацијата кога не се во употреба, за намалување на емисиите од издувните гасови; - Планирање на транспорт и факторот на товарење и истоварање се од големо значење на намалување на потрошувачката на гориво и емисијата на издувни гасови и фугитивна емисија на прашина; - Користење на распрскувачи кои не содржат хемикалии, а се на база на вода - за редуцирање на прашина; - Запирање со работа или намалување на обемот на градежни работи ако се	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина); - Министерство за животна средина и просторно планирање - МЖСПП.	За време на изградбата	Вклучена во трошоците на изведба

	- Фугитивна емисија на прашина при отстранување на постоечкиот бетон и при отстранување на почва; - Фугитивна емисија на прашина при товарење и транспортот на ископаниот материјал.	регистрира интензивна емисија на прашина со цел да утврди причина за емисија и да се превземат мерки за нејзино елиминирање; - Брзината на движење на возилата кои ја транспортираат ископаната земја до одобрена депонија/одлагалиште за инертен отпад треба да е мала 30(40)км/ч; - Возилата кои вршат транспорт на чакал, шљунак, земја и друг градежен материјали треба да бидат покриени или затворени. - Градежни материјали треба да се чуваат во соодветни места , покриени, така да се минимизира прашина; - Употреба на заштитни маски за работниците е задолжителна , ако се појави прашина;			
	Загадување на вода, подземна вода и почва -Привремени неконтролирани површински	- Да се постави мобилен тоалет за работниците кој навремено ќе се чисти и одржува; - Поправката и одржувањето на возилата и механизацијата ќе се обавува само во механичарски сервиси.	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина);	За време на изградбата	Вклучени во трошоците на изведба

	истекувања на отпадни води поради градежни активности; -Загадување на површински и подземни води поради неадекватното обезбедување на преносливи тоалети и контејнери за отпад при што е можно неконтролирано излевање/исфрлање на течниот и тврд отпад; - Загадување на површинските и подземните води поради сообраќајни несреќи и хаварии; - Загадување на вода, подземна вода и почва поради истекување на масла и лубриканти од	Возилата и механизацијата ќе бидат паркирани на непропустливи површини со систем за одводнување и третман на отпадна вода (барем сепаратор на масло); - Танкирањето на гориво да се врши на бензински пумпи; - Ако се појави од потреба за снабдување на лице место со гориво, тоа да се прави без можност за растур на дериватите; - Во случај на чување на резервни количини на дизел гориво на градилиштето да се обезбедат квалитетни исправни садови (со секундарно задржување доволно да го собере истекувањето) во услови пропишани со стандардите за складирање и чување на такви материи; - Во случај на излевање на нафтени деривати, контаминираната земја или вода треба да се собира и третира како опасен отпад; - Градежен отпад и пополнување на површинските водотеци со градежни	- Министерство за животна средина и просторно планирање - МЖСПП.		
--	--	--	---	--	--

	градежната механизација и опрема; -Одлагање на градежен отпад и пополнување со градежен материјал.	материјали вклучувајќи камења, бетонски отпад, дрва, пластични пакувања кои може да бидат расфрлани не се дозволува; - Водата употребена за градежни работи и за други цели (санитарија) треба да се вади од постоечки извори за водоснабдување. Други дополнителни извори на вода да не се употребат; - Пристапот на градежните работници до Реката Вардар, одлагање на градежен отпад во реката и употреба на вода од реката е строго забрането. - Градежните материјали, отпадот или опремата нема да се складираат во близина на водата; - Отпадната вода или друга вода од градежната локација нема да биде испуштена во природата без претходен третман.			
	Управување со отпад Генерирање на градежни остатоци и друг неопасен отпад (Амбалажа од	- Да се осигура собирање и одлагање на отпад од страна на овластен Управувач со отпад и оградена и заштитена локација за складирање на отпад.	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален	За време на изградбата	Вклучени во трошоците на изведба

	хартија и фибер; пластична амбалажа; земја и камења (чисти); бетон; метал).	Финално собирање и одлагање ќе се спроведе од лиценцирана компанија и во лиценцирана депонија; - Идентификување на видовите отпад што може да се создадат на локацијата за реконструкција и нивната класификација според националната Листа на отпад (Службен весник бр.100/05). Различните видови отпад ќе бидат одделно собрани; - Овозможени се посебни контејнери во доволни количини за секој вид отпад и тие се соодветно поставени; - Минералниот (природниот) отпад од градежните работи ќе биде разделен од општиот смет, органскиот, течниот и хемискиот отпад со сортирање на лице место и истиот ќе биде привремено складиран во соодветни контејнери. Во зависност од потеклото и содржината, минералниот отпад ќе биде повторно вратен на својата локација и ќе биде повторно искористен; - Записите за ослободувањето од отпадот ќе бидат редовно ажурирани и	инспектор / инспектор за животна средина); - Министерство за животна средина и просторно планирање - МЖСПП.		
--	--	---	---	--	--

		ќе се чуваат како доказ за правилно управување, како што е предвидено; - Секаде каде што е можно, изведувачот повторно ќе ги искористи и рециклира соодветните материјали; - Градежниот отпад треба да биде брзо отстранет од локацијата и повторно искористен, ако е можно. Палењето отпад на самата локација или на локации што не се предвидени за тоа е строго забрането.			
	Генерирање на опасен отпад (масла, нафта и сл.) и управување со опасни материјали	- Ако отпадот има една или повеќе опасни карактеристики, создавачот и/или поседувачот се должни да го класифицираат во категорија опасен отпад и да постапуваат со него како со опасен отпад; - Во текот на привремено складирање на опасни токсични супстанции ќе се чуваат во сигурни садови кои содржат етикети со детална содржина, карактеристики и информации за чување. Овие садови ќе бидат отпорни на пропуштање за да се спречи пропуштање. Садовите да бидат опремени со секундарни системи како на пример дупли сидови и слично.	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина); - Министерство за животна средина и просторно планирање - МЖСПП.	За време на изградбата	Вклучени во трошоците на изведба

		Секундарниот систем да биде отпорен на пукнатини и брза до се празни; - Садовите со опасен отпад да бидат затворени освен кога се става или отстранува материјалот. Не смеат да се управуваат на начин на кој се предизвикува пропуштање; - Бои со токсична содржина, особено за водениот свет, нема да се употребуваат; - Апликација на антикорозивно агенци да не се спроведува во градежно место туку во работилница. Во случај на апликација во градежно место треба да се спроведат мерки против пропуштање, цедење и прскање; - Редовно да се спроведува контролирање на садовите со опасен и токсичен материјал; - Контејнерите што содржат запалив или реактивен отпад мора да се сместат најмалку 15 метри (50 стапки) од меѓата на локацијата;			
--	--	---	--	--	--

		- Овозможување апсорбирачи за протекувања на локацијата. Во случај на несреќа, потребно е да се сопрете протекувањето и да се поправи местото; - Управувањето со опасен отпад ќе биде спроведен во согласност со Табелите за информација за безбедноста на материјалот; - Потребно е да се следат МСДС (безбедносна листа на материјалот) инструкциите како треба да се работи со хемикалии.			
	Емисии на бучава и вибрации Бучава и од градежните активности и користење на тешка градежна механизација, вибрации од рушење, кршење на бетон, работа на градежна механизација и најразлични удари.	- Бидејќи станува збор за урбана резидентна област нивото на бучава не треба да надмине 55 децибели дење и 45 децибели ноќе; - Градежните работи не се дозволени да се вршат ноќе, активностите на локацијата треба да бидат ограничени од 7.00 часот наутро до 19.00 часот навечер;	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина); - Министерство за животна средина и просторно планирање - МЖСПП.	За време на изградбата	Вклучени во трошоците на изведба

		- Употреба на соодветна и технички исправна опрема и механизација (користење вибрио ролери со машинерија со мала бучава); - Потребни е да се врши исклучување на моторите на возилата и градежната механизација во моменти кога нема потреба од нивно работење; - За време на активностите, моторот, генераторите, компресорите за воздух и другата електрична опрема треба да биде затворена и сместена што е можно подалеку од резидентната област; - Пумпите и другата механичка опрема треба ефикасно да се одржуваат.			
	Безбедност на заедницата	- Активностите ќе се спроведат и реквизитите ќе се изградат надвор од област која е систем за заштита од поплави; - Изградбата и озеленувањето/садењето ќе се спроведат на тој начин што нема да го загрозат системот за заштита од поплави, на пр. Стабилност на насипот; - Заштита од ерозија на почва ќе се направи каде што е потребно.	- Изведувач; - Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина); - Министерство за животна средина и просторно планирање - МЖСПП.	За време на изградбата	Вклучени во трошоците на изведба

	Заштита на природата	- На локацијата нема да има сечење на дрва. Отстранувањето на индивидуални дрва ќе се спроведе само со пишана дозвола од надлежните власти; - За озеленување ќе се користат само домашни сорти.	- Надзор од вработените во општината (комунален инспектор / инспектор за животна средина);	За време на изградбата	Општина Карпош
Оперативна фаза					
1. Користење на Адреналински парк - Карпош оперативна фаза	Генерирање на комунален отпад од посетители	- Навремено отстранување на комуналниот отпад од страна на овластена компанија; - Развој на јавна свест на локално население преку јавни кампањи, брошури, информативни материјали.	Надзор од вработените во општината (инспектор за животна средина)	За време на користење на објектот	Општина Карпош
2. Употреба на адреналинскиот парк во Општина Карпош	Безбедност на корисниците на адреналинскиот парк и детското игралиште	- Редовно одржување на опремата која ќе се користи во адреналинскиот парк и детското игралиште во согласност со стандардот 15567/2 за Одржување и испитување/атестирање на опремата и национална легислатива.	Надзор од општината	За време на користење на објектот	Општина Карпош
Табела 23. План за ублажување					

План за мониторинг

Фаза на изградба план за мониторинг					
Кој Параметар треба да се мониторира?	Каде Треба да се мониторира тој параметар?	Како Треба да се следи тој параметар (што треба да се мониторира и како)?	Кога Треба да се мониторира тој параметар (време и зачестеност)	Од кого Треба тој параметар да се мониторира (одговорност)?	Колкав е трошокот поврзан со спроведувањето на мониторингот
1. Сите потребни дозволи, мислења и одлуки да се набават пред почеток на градежни работи Релевантни инспектори и одговорни институции да се информираат пред почеток на градежни работи	Градежно место	Визуелна проверка на документацијата; Сите потребни дозволи се добиени пред почетокот на работите (вклучувајќи градежни и други).	На почетокот на градежните работи (првиот ден)	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината)	Вклучени во трошоците на изведба
2. Поставување на заштитна ограда за остварување на безбедност на предметната локација	Околу градежното место	Визуелна проверка; Градежното место е обележано и обезбедено; Информативна табла е поставена во градежно место; Обезбедување на ленти и ознаки за предупредување е поставено.	Секој работен ден во текот на проектните активности	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината)	Вклучени во трошоците на изведба
3. Мерките за заштита на здравјето и безбедноста на	На локацијата	Визуелна проверка;	Редовно во периодот на	Изведувач	Вклучени во трошоците

при работа (OH&S) кои се однесуваат на градежните работници на локацијата		Опасните супстанции се чувани во сад отпорен на излевање. Садовите имаат секундарен систем. Садовите со опасни супстанции се затворени; Обезбедување на информации за локалното население за обемот и времето на започнување и времетраење на градежните активности со подготовка на Известување што ќе биде ставено на Општинската огласна табла и на општинската интернет страница и преку други медиуми, доколку е потребно, за да се обезбеди локалното население да биде добро информирано; Локалните градежен инспектор и инспектор за животна средина се информирани за работата пред нејзиниот почеток; Сите работни активности ќе се спроведат на безбеден и дисциплиниран начин;	проектните активности, утврдување на состојба со посети на терен во текот на спроведување на активностите	Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината	на изведба
--	--	---	--	---	-------------------

		Личната заштитна облека и опрема на работниците е достапна во доволни количини и тие се предупредени/ја користат цело време; Обезбедена е соодветна информативна табла за обележување на местото на реконструкција; Обележување на местото за времено складирање на материјалите за реконструкција во близина на локацијата; Поставување на ленти за предупредување, огради и соодветна сигнализација за информирање за опасноста, клучните правила и постапки што треба да се следат; Забранет пристап на невработени лица со ленти за предупредување и огради кога/каде што е потребно;			
--	--	--	--	--	--

		Околината во близина на опремата на адреналинскиот парк треба да се одржува чиста; Машините треба да се управуваат само со искусен и соодветно обучен персонал, со што се намалува ризикот од несреќи; Сите работници треба да бидат запознаени со опасностите од пожари и мерки за заштита од пожари и треба да бидат обучени да се ракуваат со противпожарни апарати, хидранти и други уреди што се користат за гаснење пожари; Уредите, опремата и противпожарните апарати треба секогаш да бидат функционални, па во случај на потреба тие да може да се користат брзо и ефикасно; Комплетите за прва помош треба да бидат достапни на локацијата и вработените треба да бидат обучени да ги користи;			
--	--	--	--	--	--

		Процедурите за вонредни ситуации (вклучувајќи и истекувања, несреќи, итн.) треба да бидат достапни на локацијата; Монтажен тоалет треба да биде поставен на градилиштето и да се одржува од страна на сертифицираната компанија; Купената опрема ќе се инсталира и ќе се користи со почитување на сите безбедносни мерки и најдобри практики пропишани од производителот на опрема.			
4.Задагување на воздух	На локацијата за изградба на паркот	Визуелен мониторинг за да се утврди дали се почитуваат законските одредби за заштита на животната средина; Градилиштето, транспортните патишта и местата за ракување со материјали треба да бидат испрскани со вода по суви и ветровити денови; Градежните материјали треба да се чуваат на соодветни места	Редовно во периодот на проектните активности, утврдување на состојба со посети на терен во текот на спроведување на активностите,	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината	Вклучени во трошоците на изведба

		покриени за да се минимизира прашината; Товарот на возилата кои може да произведува прашина треба да биде покриен; Ограничување на брзината на возилото до градилиштето; Пристапниот пат кон локацијата за градба редовно треба да се чисти посебно во критичните точки; Чувајте ги горните слоеви почва и резервите посебно; Заштитете ги со огради во случај на ветровито време; Чувајте ги резервите далеку од дренажните линии, природните водни патишта и места подложни на ерозија на земјиштето; Сите товари на почвата се покриени кога се земаат од местото за отстранување;			
--	--	---	--	--	--

		Осигурајте дека сите транспортни возила и механизација е опремена со соодветна опрема за контрола на емисии, редовно одржувана и атестирана; Осигурајте дека сите транспортни возила и механизација користат гориво од официјални извори (лиценцирани станици за гас) и на гориво утврдено од производителот на возилата и механизацијата; Не треба да има прекумерен празен од градежните возила на локацијата.			
5. Емисии во води и почви	На локацијата за изградба на паркот	Визуелен мониторинг за да се утврди дали се почитуваат законските одредби за заштита на животната средина; Инсталирање и одржување на соодветни санитарни простории за работниците. Отпадните води од овие извори треба да се транспортираат до соодветни капацитети за третман на отпадните води;	Редовно во периодот на проектните активности, утврдување на состојба со посети на терен во текот на спроведување на активностите,	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината	Вклучени во трошоците на изведба

		Спречете опасно истекување од резервоари (задолжителен секундарен систем за задржување); Изливите на работното место со можност за полнење со суспендирани материи треба да се филтрираат пред истурање на природни текови; Водата и другите компоненти во мешавината на бетон треба да бидат чисти и без штетни хемикалии.			
6.Управување со отпад Почетно селектирање и класификација на создаден отпад (комунален отпад, инертен отпад -градежен шут , опасен отпад) во градежно место	На локацијата за изградба на паркот	Визуелен мониторинг и Проверка на документацијата – идентификација на типот на отпад според Листа на отпади на РМ; Забрането фрлање на отпадот во околина.	Редовно во периодот на проектните активности, утврдување на состојба со посети на терен во текот на спроведување на активностите,	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината	Вклучени во трошоците на изведба
7. Генерирање на опасен отпад од течни горива (масла, нафта,и сл);	На локацијата за изградба на паркот	Визуелен мониторинг и контрола на Повременото складирање на опасниот отпад или токсичните супстанции дали е во безбедни садови со етикети со детална содржина,	Редовно во периодот на проектните активности, утврдување на состојба со посети	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за	Вклучени во трошоците на изведба

		карактеристики информација за управување; Дали контејнерите што содржат запалив или реактивен отпад се сместени најмалку 15 метри (50 стапки) од меѓата на локацијата; Контејнерите за секоја идентификувана категорија на отпад се обезбедени во доволни количини и се поставени соодветно; Патеки за собирање и отстранување на отпадот и лиценцирани депонии / погони за селектирање и преработка за сите големи видови отпад што се очекуваат од активностите за уривање и градежните работи ќе се идентификуваат; Отпадот од минерални (природни) сировини и отпадот од уривање ќе биде одвоен од општите отпадоци, органски, течни и хемиски отпад со сортирање на терен и	на терен во текот на спроведување на активностите,	заштита на средината	
--	--	---	---	-----------------------------	--

		привремено зачувани во соодветни контејнери. Во зависност од неговото потекло и содржина, минералниот отпад ќе се реупотреба на својата оригинална локација или повторно ќе се искористи; Целиот градежен отпад ќе биде собран и отстранет соодветно од лиценцирани колектори и во лиценцирани депонии (или лиценцирани преработувачки погони); Евиденцијата за отстранетиот отпад ќе биде редовно ажурирана и ќе се чува како доказ за правилно управување, како што е дизајнирано; Секогаш кога е можно, изведувачот ќе користи соодветно реупотребени, рециклирани и одржливи материјали; Отфрлањето на било каков отпад (вклучувајќи органски отпад) или отпадните води кон			
--	--	--	--	--	--

		околната природа или водни тела е строго забрането; Собирање, транспортирање и финално депонирање / преработка на комуналниот отпад ќе се спроведува од страна на лиценцирана компанија; Градежниот отпад треба веднаш да се отстрани од местото и повторно да се употреби ако е можно; Согорување на целокупниот отпад на локацијата или во не лиценцирани фабрики и локации е забрането.			
8. Годишен извештај за транспортирање и складирање на отпад	На градежното место	Преглед на Документација/Идентификација на Списокот за отпад	После исполнување на задачата за собирање, транспорт, привремено складирање и крајно складирање на разни видови на отпад	Општина Карпош, Администрација на локална власт Единица за спроведување на проектот	Општина Карпош

9.Емисии на бучава и вибрации - Нивото на бучава не треба да надмине 55 децибели дење и 45 децибели ноќе; Работата на локацијата е ограничена од 7.00 часот со 19.00 часот	На градежното место	Визуелен мониторинг за да се утврди дали се почитуваат законските одредби за заштита на животната средина; Во случаи на надминување на дозволените граници со соодветна опрема од лиценцирана организација за вршење на мерења; Бидејќи се работи за урбана резиденцијална област (се вози низ градот до локацијата) нивото на бучава не треба да надминува 55dB во текот на денот и вечерта и 45dB во текот на ноќта; Градежните активности не се дозволени во текот на ноќта; активностите на локацијата треба да бидат ограничени од 7.00 до 19.00 часот (во согласност со дозволата); За време на операциите, моторите на генератори, компресори за воздух и друга механичка опрема со погон	Според потреба, доколку има поплаки, утврдување на состојба со посети на терен во текот на спроведување на активностите,	Изведувач Општински кадар (Комунален инспектор и за заштита на средината	Вклучени во трошоците на изведба
---	----------------------------	---	---	---	---

		треба да се затворат, а опремата да биде поставена колку што е можно подалеку од населени места; Пумпите и другата механичка опрема треба ефикасно да се одржува.			
Оперативна фаза					
1.Фрлање на комуналниот отпад од вработените и посетителите	Адреналински парк во Општина Карпош	Отпадот е правилно собран и испорачан до овластената компанија;	За време на посетите и прошетките од страна на посетителите на локалитетот.	Комунален инспектор Лиценцирана компанија/Јавно претпријатие ЈП Комунална хигиена, Скопје	Општина Карпош
2. Безбедност и здравје на корисниците на Адреналинскиот парк	Адреналински парк во Општина Карпош	Опремата за спорт и рекреација на Адреналинскиот парк и детското игралиште треба редовно да се одржува во согласност со Европскиот стандард 15567/2 и националната регулатива.	За време на употреба на користење на Адреналинскиот парк		Општина Карпош
Табела 24 План за мониторинг					

Прилог 1. Одлука за одобрување на Елаборат за заштита на животна средина

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Архивски бр. УП1-11/4-1120/2018

Дата: 03. 08. 2018

[Signature]

ДО: Општина Карпош
- Сектор за екологија и енергетска ефикасност
ул. "Радика" бр. 9
општина Карпош, Скопје

ПРЕДМЕТ: Доставување на Решение

ВРСКА: Ваш број 11-2751/16 од 30.07.2018 година

Почитувани,

Во прилог на овој допис Ви доставуваме Решение број УП1-11/4-1120/2018, за одобрување на Елаборат за заштита на животната средина за проект: Спортско адреналински парк - Карпош во општина Карпош, Скопје, за потребите на инвеститорот Општина Карпош.

Со почит,

МИНИСТЕР
Sadulla Duraki

Изработил: Влатко Цветаноски *[Signature]*
Контролирал/Согласен: Дејана Тодоровска *[Signature]*
Одобрил: Директор на Управа за животна средина
Xhezmi Saliiu *[Signature]*

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно
планирање

Бул. "Гоце Делчев" бр.18,
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс: (02) 3220 165
Е-пошта:
infoeko@moepp.gov.mk
Сайт: www.moepp.gov.mk

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Бр. УП1-11/4-1120/2018 од 03. 08. 2018 година
Скопје

Врз основа на член 24 став 7 од Законот за животна средина (Службен весник на Република Македонија бр. 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/2010, 124/2010, 51/2011, 123/2012, 93/2013, 42/2014, 44/2015, 129/2015 и 39/2016), постапувајќи по барањето на Општина Карпош, за одобрување на Елаборат за заштита на животната средина број УП1-11/4-1120/2018 од 30.07.2018 година, Директорот на Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање го издава следното

РЕШЕНИЕ

За одобрување на Елаборат за заштита на животната средина

1. Со ова Решение се одобрува Елаборат за заштита на животната средина со број 0503-06/18 од Јули 2018 година, изготвен од страна на "ЕКО ГРАДБА" ДОО од Скопје, за проект: Спортско адреналински парк - Карпош во општина Карпош, Скопје, за потребите на инвеститорот Општина Карпош.
2. Од доставената документација констатирано е дека со изведбата и функционирањето на проектот: Спортско адреналински парк - Карпош во општина Карпош, Скопје, нема да има значителни влијанија врз животната средина.
3. Инвеститорот се задолжува целосно и без исклучоци да се придржува кон пропишаниот режим и мерки за заштита предвидени во Елаборатот за заштита на животната средина, како и кон дополнителни решенија до колку низ изведбата и функционирањето на проектот се покаже потреба од зголемен обем и вид на превенција.
4. Ова Решение влегува во сила со денот на донесувањето.

Образложение

Од Ваша страна беше доставен Елаборат за заштита на животната средина за проект: Спортско адреналински парк - Карпош во општина Карпош, Скопје, за потребите на инвеститорот Општина Карпош.

Локацијата на која е предвидена изведбата на проектот: Спортско адреналински парк - Карпош е на КП број 7060, КП број 7082, КП број 7084, КП број 684, КП број 685, КП број 686, КП број 689, КП број 690 и КП број 691, КО Карпош во општина Карпош, Скопје.

Предметниот Елаборат за заштита на животната средина е изготвен согласно Правилникот за формата и содржината на Елаборатот за заштита на животната средина согласно со видовите на дејностите или активностите за кои се изработува елаборат, како и согласно со вршителите на дејноста и обемот на дејностите и активностите кои ги вршат правните и физичките лица, постапката за нивно одобрување како и начинот на водење на регистарот за одобрени Елаборати (Службен весник на Република Македонија бр. 44/2013 и 111/2014), од страна на "ЕКО ГРАДБА" ДОО од Скопје.

Правна поука: против ова Решение може да се поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Директор на
Управа за животна средина
Haxmi Saliu

Изработил: Влатко Цветаноски *Влатко Цветаноски*
Контролирал/Согласен: Дејана Тодоровска *Дејана Тодоровска*